

Книга ветромінек

ROWAN COLEMAN

Книга
вероятнее

ROWAN COLEMAN

2015

Copyright © 2014 by Rowan Coleman
Translation © 2015 by Zora Šichová
Cover design © 2015 by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE MEMORY BOOK,
vydaného nakladatelstvím Random House, Londýn 2014,
přeložila Zora Šichová
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazykové redaktorky: Hana a Zuzana Pernicovy
Korektura: Hana Pušová
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Jiří Ryška
Obálka: Rajka Marišinská
Vydání druhé, v elektronické verzi první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v květnu 2015

ISBN 978-80-7498-072-5

Mé matce Dawn

*Čas přetvořil je k nepoznání.
Kamenná věrnost, již sotva chtěli,
nakonec jejich erbem stala se
a důkazem, že cit je věrný:
Co přetrvá, to láska je.*

Philip Larkin: Arundelská hrobka

Prolog

Greg mě pozoruje a myslí si, že o tom nevím. Už skoro pět minut krájím u kuchyňské linky cibuli a v chromovaném povrchu konvice, kterou jsme dostali jako svatební dar, vidím jeho odraz, vypouklý a roztažený do šířky. Sedí u kuchyňského stolu a bedlivě mě sleduje.

Když jsem si poprvé všimla, že se na mě takhle dívá, myslela jsem si, že mi něco uvízlo mezi zuby nebo že mám ve vlasech pavučinu nebo něco podobného – nenapadal mě jiný důvod, proč by na mě můj sexy stavař upíral takový pohled. Obzvlášť pak ne onoho dne, kdy jsem na sobě měla staré džíny a vytahané tričko a vlasy jsem si stáhla dozadu do uzlu, protože jsem se právě chystala vymalovat svůj zbrusu nový podkrovní pokoj – pokoj, který předznamenal začátek všeho.

Veškerá jeho práce na domě byla hotová; věnoval se tomu něco přes měsíc. Stále ještě bylo pořádné horko, zejména v podkroví, a to i přesto, že má nová střešní okna byla dokořán. Zalitý potem sestoupil po nově zabudovaném staho-

vacím žebříku. Podala jsem mu sklenici limonády, ve které chrastily kostky ledu. Vypil ji celou na jeden zátah, jen svaly na krku se mu pohybovaly, jak polykal. Asi jsem hlasitě vydechla, okouzlená jeho nepopíratelnou přitažlivostí, protože se na mě zvědavě zahleděl. Zasmála jsem se a pokrčila rameny a on sklopil oči ke svým botám. Nalila jsem mu další sklenici a vykročila pro poslední krabici – Caitlininy věci –, prostě pro další krabici plnou krámů, které jsem nedokázala vyhodit, a tudíž mi bylo jasné, že skončí nacpané v garáži. Tehdy jsem na sobě ucítila jeho pohled. Dotkla jsem se vlasů v domnění, že v nich najdu něco nepatřičného, a jazykem jsem si přejela zuby.

„Všechno v pořádku?“ zeptala jsem se a zauvažovala, jestli se náhodou nesnaží přijít na to, jak mi oznámit, že mi naúčtuje dvojnásobek dohodnuté částky.

„V pohodě,“ odpověděl s příkývnutím. Byl – je – muž mála slov.

„Fajn, takže jste skončil?“ zeptala jsem se, neustále v očekávání špatných zpráv. „Jo, všechno je hotový,“ odpověděl. „Takže...“

„No jistě, chcete zaplatit. Omlouvám se.“ Celá jsem zrudla a začala se přehrabovat v kuchyňské zásuvce a hledat šekovou knížku, která tam nebyla – nikdy nebyla tam, kde jsem předpokládala, že bude. Cítila jsem na sobě jeho pohled, když jsem se zmateně rozhlížela kolem a snažila se rozpočtenout, kdy jsem ji použila naposledy. „Někde tady bude...“

„To nespěchá,“ řekl.

„Měla jsem ji v ruce, když jsem proplácela nějaké účty, takže...“ drmolila jsem bez ustání. Upřímně řečeno, zoufale

jsem si přála, aby už vypadl a já si mohla vydechnout a vypít si svou půlku láhve Grigia, která na mě čekala v lednici. „Můžete mi zaplatit příště,“ řekl. „Třeba až se mnou půjdete na skleničku.“

„Prosím?“ zeptala jsem se a zarazila se uprostřed prohledávání šuplíku, který jako by byl plný gumiček na vlasy. Musela jsem se přeslechnout.

„Půjdete se mnou na skleničku?“ zeptal se nesměle. „Normálně své zákazníky nikam nezvu, ale... vy nejste normální.“

Zasmála jsem se a teď pro změnu zrudl on.

„To nevyznělo úplně tak, jak jsem to myslel,“ řekl a překřížil si paže na prsou.

„Vy mě zvete na rande?“ zeptala jsem se, jen pro jistotu, protože mi to celé přišlo tak absurdní, že jsem to musela vyslovit nahlas, abych vyzkoušela, jestli jsem ho pochopila správně. „Mě?“

„Ano. Půjdete?“

„Tak jo,“ souhlasila jsem. Zdálo se, že jemu to celé připadá naprosto přirozené – že si my dva spolu vyrazíme na rande navzdory desetiletému věkovému rozdílu. „Proč ne?“

Tehdy to bylo poprvé, co jsem si všimla, jak se na mě dívá. V jeho pohledu se mísilo vzrušení a štěstí a ty pocity se okamžitě odrazily ve mně, jako by v té chvíli má vědomá mysl ztratila kontrolu nad tělem. Od té doby vždycky vytuším jeho pohled ještě dřív, než jej zahlédnu. Cítím, jak se mi ježí chloupky na šíji a zaplavuje mě příjemný pocit očekávání a nádherného rozechvění, protože vím, že nebude trvat dlouho a Greg se mě bude dotýkat a líbat mě.

Teď cítím jeho ruku na rameni a skláním tvář k jeho prstům.

„Ty pláčeš,“ říká.

„Krájím cibuli,“ odpovídám a odkládám nůž, abych k němu obrátila obličej. „Víš, že jediné, co Esther chutná, jsou máminy domácí lasagne? Měl by ses dívat, jak je dělám, aby ses to naučil. Napřed se nakrájí cibule...“

„Claire...“ Greg mi nedovolí znovu popadnout nůž a otáčí mě k sobě celou. „Claire, musíme si o tom promluvit, nemyslíš?“

Vypadá tak nejistě, tak ztraceně a tak zdráhavě, že se mi chce říct ne – ne, nemusíme o tom mluvit, můžeme prostě předstírat, že dnešek je stejný jako včerejšek a všechny ty předchozí dny, kdy jsme o ničem neměli ani zdání. Můžeme předstírat, že se nic neděje, protože kdo ví, jak dlouho ještě budeme schopni udržet si tohle dokonalé štěstí?

„Má ráda omáčku se spoustou rajčatového protlaku,“ pokračuji. „A taky pořádnou horu kečupu...“

„Nevím, co mám dělat a co říkat,“ Greg se zhluboka nadechne a hlas se mu láme. „Nejsem si jistý, jak se mám chovat.“

„A potom, úplně nakonec, přidej čajovou lžičku kvasnicové pomazánky.“

„Claire,“ vzlykne a sevře mě v náručí. A já tam stojím v jeho objetí se zavřenýma očima, vdechuji jeho vůni, paže mám svěšené podél boků a cítím, jak mi buší srdce. „Claire, jak tohle řekneme dětem?“

Pátek 13. března 1992

Narodila se Caitlin

Tohle je náramek, který ti dali v nemocnici – růžový, protože jsi holčička. Stojí na něm: „miminko Armstrongová“. Připnuli ti ho na kotník, ale pořád sklouzával, protože jsi byla tak drobná; narodila ses o celý měsíc dřív, přesně na den. Měla jsi být dubnové miminko. Představovala jsem si narcisy a modrou oblohu a aprílové přeháňky, ale ty ses rozhodla přijít na svět o měsíc dřív, v chladný, deštivý pátek, a ještě k tomu v pátek třináctého. Ne že by to v nás vyvolalo nějaké znepokojení. Jestli se někdy někdo narodil, aby překonával špatná znamení, byla jsi to ty a dobře jsi to věděla, protože jsi o sobě světu dala vědět mohutným křikem – ne pláčem nebo kňouráním, ale odhodlaným vrískotem, tak se mi to tehdy jevilo. Bylo to vyhlášení války.

Dost dlouhou dobu jsme spolu strávily samy. To proto, že ses narodila předčasně a babička bydlela dost daleko. Takže asi tak prvních šest hodin jsme spolu byly

jen ty a já. Voněla jsi sladce jako dort a tvoje tělíčko bylo tak teploučké... tak dokonale skutečné. Ležely jsme až na samém konci oddělení a závěs kolem lůžka jsme nechaly zatažený. Slyšela jsem, jak si ostatní maminky povídají, jak návštěvy přicházejí a odcházejí, jak miminka pláčou a povykují, ale nechtěla jsem k tomu patřit. Už nikdy jsem nechtěla patřit k ničemu a nikomu jinému než k tobě. Držela jsem tě v náručí, tak maličkou a svraštelou jako nově rašící poupátko, které čeká, až vykvete, a nedokázala jsem z tebe spustit oči. Se zamračeným výrazem v drobném obličejíčku jsi podřimovala na mých prsou a já jsem ti slibovala, že všechno bude v pořádku, protože ty a já jsme spolu: my dvě tvoříme celý svět a na ničem jiném nezáleží.

1

Claire

Musím uniknout z mámina dosahu: přivádí mě k šílenství, což zní legračně, protože k němu stejně směřuji i tak. Ne, zatím nešílím, ale naštvaná jsem dost.

Je to tím výrazem, který měla v obličeji, když jsme vyšly z nemocnice; tím výrazem, který měla nasazený celou cestu domů. Vyrovnaný, statečný, odhodlaný, ale smutný. Nic mi neřekla, ale úplně jsem slyšela, jak jí v hlavě ta slova bzučí: „Tohle jsi celá ty, Claire. Všechno zničíš, zrovna když se věci obracejí k lepšímu.“

„Nastěhuju se k vám,“ říká, i když už to vlastně udělala, v tichosti a tajnůstkářsky si zabrala volný pokoj. Nemohla jsem si nevšimnout, že si v koupelně rozložila svoje osobní věci. Bylo mi jasné, že až to zjistí, přijede. Věděla jsem, že to udělá, a snad jsem to i chtěla; mělo to ale být tak, že ji sama požádám, nebo že ona požádá mě. Místo toho se prostě objevila se všemi těmi konejšivými řečmi a zarmoucenými pohledy. „Nastěhuju se do toho prázdného pokoje.“

„Ne, nenastěhuješ.“ Otáčím se k ní a sleduju, jak řídí. Je velmi opatrná řidička, pomalá a precizní. Já už řídit nesmím, konkrétně od té doby, co jsem nabourala tu poštovní schránku, což mě vyšlo mnohem draž, než byste si možná představovali, protože patří Jejímu Veličenstvu. A co teprve, kdybyste přejeli corgiho: když přejedete corgiho, pošlou vás rovnou do Toweru. Moje máma je při řízení nesmírně opatrná, a přece se nikdy nepodívá do zpětného zrcátka, když couvá. Jako kdyby v tu chvíli nabyla dojmu, že je prostě bezpečnější zavřít oči a doufat, že to dobře dopadne. Já jsem řídila strašně ráda; milovala jsem tu svobodu a nezávislost a to vědomí, že kdyby se mi zachtělo, můžu jet kamkoli. Vůbec se mi nelíbí, že moje klíčky od auta se najednou vypařily, prostě zmizely, aniž mi bylo dovoleno políbit je na rozloučenou. Jsou schované v nějaké skrýši, kde je nikdy nenajdu. Vím to, protože jsem se o to pokoušela. Jsem přesvědčená, že řídit ještě dokážu. Tedy pokud se na cestě neobjeví nečekaná překážka.

„Ta doba, abys s námi musela bydlet, ještě nepřišla,“ trvám na svém, i když obě dobře víme, že už u nás bydlí. „Ještě mi zbývá moře času, kdy žádnou pomoc potřebovat nebudu. Chci říct... poslouchej mě. Pořád zvládám mluvit a přemýšlet o...“ máchnu rukou a máma se při tom pohybu příkrčí a kouká se na moji zdviženou paži. Omluvně ji skládám do klína. „O různých věcech.“

„Claire, tohle není něco, před čím bys mohla strkat hlavu do písku. Věř mi, vím o tom své.“

Samozřejmě, že ví: tohle si už jednou prožila a teď to musí kvůli mně, nebo spíš kvůli mému tátovi a jeho zlomyslné DNA, prožívat znovu. A bude to pro ni o to těžší, že neze-

mřu v klidu a pokoji a s rozumem nedotčeným, nebudu ji držet za ruku a děkovat jí, nebudu pronášet moudrá slova, která mým dětem umožní jít dál. Ne, v mém případě to proběhne naopak: moje poměrně mladé tělo bude fungovat ještě dlouho, zatímco mozek postupně odpojí všechny funkce, až nakonec zapomenu i to, jak dýchat. Víím, že na to máma myslí. Víím, že poslední věc na světě, kterou by si přála, je vidět, jak se její dcera vytrácí a scvrkává, stejně jako to bylo s jejím manželem. Víím, že ji z toho bolí srdce a že se ze všech sil snaží být statečná a být mi oporou, ale stejně... Strašně mě to štve. Ta její vlídná laskavost mi jde na nervy. Celý život jsem dělala všechno pro to, abych jí dokázala, že umím být dospělá a nepotřebuji, aby mě neustále ochraňovala. Celý život jsem se mýlila.

„Víš, mami, *já* před tím strkat hlavu do písku můžu,“ odpovídám jí s pohledem upřeným z okýnka. „*Já* můžu naprosit ignorovat, co se se mnou děje, protože většinu času si to nebudu uvědomovat.“

Je to zvláštní: když to vyslovím nahlas, sice stále vnímám hrůzu, která mi svírá žaludek, ale připadá mi, jako by už ani nebyla moje. Mám pocit, jako by se tahle příšernost děla někomu jinému.

„To nemůžeš myslet vážně, Claire,“ říká máma nasupeně, jako by věřila, že mi skutečně na ničem nezáleží, a nechápal, že ji jen chci naštvat. „A co tvoje dcery, na ty nemyslíš?“

Nic neříkám, protože se mi najednou v ústech hromadí slova, která se ne a ne správně poskládat, a když už se jim to povede, nedávají smysl, jaký bych si přála. Tak mlčím a dívám se z okýnka, jak kolem nás kloužou domy jeden za

druhým. Už je skoro tma; světla v obývacích pokojích jsou rozsvícená, za záclonami problikávají televizní obrazovky. Samozřejmě, že mi to není jedno. Samozřejmě, že tenhle život budu postrádat. Budou mi chybět zimní večery v kuchyni plné voňavých výparů a jídla pro mé dcery. Nedočkám se toho, abych je viděla vyrůstat. Nikdy se nedozvím, jestli Esther bude už napořád jíst hrášek kuličku po kuličce a jestli zůstane blondýnka. Jestli Caitlin bude cestovat po Střední Americe, jak to má teď v plánu, nebo jestli bude dělat něco úplně jiného, o čem se jí zatím ani nesní. Nikdy se nedozvím, jaké vlastně bude ono dosud nevysněné přání. Nikdy mi dcery nebudou lhát o tom, kam jdou, ani za mnou nikdy nepřijdou se svými problémy. Tohle všechno jsou věci, o které přijdou, protože budu někdo jiný, kdo už ani neví, o co vlastně přichází. Samozřejmě, že mi to není jedno, sakra!

„Budou mít Grega,“ pokračuje máma zamyšleným tónem. Dál do mě ryje, rozhodnutá prodiskutovat, jak bude svět vypadat, až v něm už nebudu, ačkoli to svědčí o jejím bezbřehém nedostatku taktu. „Tedy, jestli to všechno unese.“

„Unese,“ říkám. „Zvládne to. Je to skvělejší táta.“

Přesto si nejsem jistá, jestli je to pravda. Nejsem si jistá, jestli se dokáže vyrovnat s tím, co se děje, a nevím, jak mu mám pomoci. Je to tak báječný chlap, tak láskyplný. Ale poslední dobou, od oznámení diagnózy, se mi den ode dne vzdaluje. Pokaždé, když se na něj podívám, stojí zas o kousek dál. Není to jeho vina. Víím, že mi chce být oporou, že kvůli mně chce být silný a statečný, ale myslím, že obludnost toho všeho, a navíc fakt, že se to stalo v podstatě na začátku našeho společného života, jej nahlodává. Brzy ho vůbec ne-

poznám; uvědomuji si, že už teď je pro mě těžké rozeznat, co k němu cítím. Víím, že je mojí velkou láskou, ovšem ten cit už v sobě nenacházím. Zdá se, že Greg je to první, co ztrácím. Vybavuji si naši lásku, ale je to, jako bych o ní jen snila, připadám si jako Alenka za zrcadlem.

„Ze všech lidí právě ty!“ Máma si nemůže pomoci a drží mi kázání, kárá mě za to, že jsem další nositelkou temného rodinného tajemství, jako bych si to zavinila sama nějakým nevhodným chováním. „Ty, která víš, jaké to je, vyrůstat bez táty! Právě kvůli holkám je potřeba všechno naplánovat. Ztrácejí mámu a ty musíš zajistit, aby vedly normální život i potom, co se už o ně nebudeš schopná starat!“

Náhle prudce zabrzdí před zebrou, aby nechala přejít malou holčičku, dle mého soudu až příliš malou na to, aby chodila sama. Za námi se rozeřve celý sbor klaksonů. Holčička pospíchá přes ulici celá schoulená před deštěm a já ve světle předních reflektorů vidím, že nese tenkou igelitovou tašku a v ní něco, co vypadá jako dvě láhve mléka. Igelitka jí naráží do tenkých nohou. Tón mámina hlasu se změnil a já v něm rozeznávám něco na pomezí zklamání a vzteku. Slyším v něm bolest.

„Vím to,“ odpovídám a najednou se cítím vyčerpaná. „Vím, že musíme udělat plány, ale odkládala jsem to, protože jsem pořád doufala. Doufala jsem, že bych si třeba mohla dál užívat manželství s Gregem a že bych s ním mohla zestárnout, doufala jsem, že by léky mohly všechno zpomalit. Teď už víím, že... no, teď už víím, že není žádná naděje. Už budu mnohem ukázněnější, slibuju. Udělám si nástěnku a pojedu podle rozpisu.“

„Před tímhle se schovat nemůžeš, Claire,“ opakuje mi důrazně.

„Myslíš si, že to nevím?“ křičím na ni. Proč mi tohle pořád dělá? Proč do mě pořád ryje tak, že na ni nakonec začnu ječet? Jako by neměla jistotu, že ji opravdu poslouchám, dokud mě nevytočí. Takhle to mezi námi je skoro vždycky, když jsme spolu: směsice lásky a hněvu. „Myslíš si, že nevím, jaký podělaný život jsem jim tímhle připravila?“

Máma zajíždí na cestu před domem – mým domem, uvědomuji si s chvilkovou prodlevou a cítím, jak se mi do očí samovolně derou slzy. Vylezu z auta a prásknu za sebou dveřmi, ale domů nejdu. Místo toho vykročím do deště, cípy propínacího svetru si přitáhnou k sobě a vzdorně zamírím na ulici.

„Claire!“ křičí za mnou máma. „Tohle už nemůžeš dělat!“

„Tak sleduj,“ odpovídám, ale ne jí, říkám to jen tak do vzduchu a na rtech a na jazyku cítím kapičky deště.

„Claire, prosím!“ slyším mámu z dálky, ale pokračuju v chůzi. Já jí ukážu; všem jim ukážu, zejména pak těm, co mě nenechají řídit. Ještě pořád zvládám chodit; sakra dobře to zvládám! Ještě jsem nezapomněla, jak se to dělá. Dojdu jenom na konec ulice, tam, kde ji křižuje ta druhá, a pak to otočím. Budu jako Jeníček sledovat drobečky chleba. Nepůjdu daleko. Potřebuju udělat tohle jediné. Dojít na konec ulice, tam se otočit a jít zase zpátky. Jenže se už stmívá a domy kolem vypadají všechny stejně: úpravné, nízké řadovky z poloviny třicátých let. A konec ulice není tak blízko, jak jsem se domnívala.

Na chvíli se zastavuju, cítím, jak mi déšť buší do hlavy; drobné studené jehličky ledové vody. Otáčím se. Máma ni-

kde – nešla za mnou. Čekala jsem, že to udělá, ale neudělala. Ulice je úplně prázdná. Došla jsem už na konec a tam se otočila? Nejsm si jistá. Odkud jsem přišla? Jdu tam, nebo zpátky? A kam vlastně? Domy po obou stranách ulice vypa-
dají naprosto stejně. Stojím bez hnutí. Od svého domu jsem odešla před necelými dvěma minutami a teď si nejsem jistá, kde je. Kolem projíždí auto a ledovou vodou mi pocáká nohy. Nevzala jsem si mobil, ale stejně si už často nevzpomenu, jak ho použít. Vypařila se mi čísla. Když se na ně dívám, vím, že jsou to čísla, ale nevzpomenu si, které je které a v jakém pořadí jdou za sebou. Ale pořád ještě dokážu chodit, takže se vydávám směrem, kterým jelo auto, které mě ošplíchlo. Třeba je to znamení. Až svůj dům uvidím, poznám ho, protože má jasně červené hedvábné závěsy, které září, když jimi prochází světlo. Zapamatovat si: mám na oknech do ulice červené zářící závěsy, o nichž se jeden z mých sousedů vyjádřil, že působí „prostopášně“. Budu si pamatovat červené zářící závěsy. Brzy budu doma. Všechno bude v pohodě.

Schůzka v nemocnici neproběhla nejlíp. Greg mě tam chtěl doprovodit, ale řekla jsem mu, ať raději dokončí ten skleník, co na něm pracuje. Vysvětlila jsem mu, že ať už mi doktor řekne cokoli, naše povinnost splácet hypotéku se tím nezruší, ani to nezmění nic na skutečnosti, že musíme živit děti. Dotklo se ho, že ho tam nechci, jenže on si neuvědomuje, jak obtížné by pro mě bylo snažit se vyčíst, co znamená výraz jeho obličeje, a současně vnímat, co cítím já sama. Věděla jsem, že když se mnou půjde máma, vysype ze sebe všechno, co se jí honí hlavou, což je lepší. Je to daleko lepší

než poslouchat ty opravdu strašné zprávy a přitom přemýšlet, jestli můj manžel nelituje toho, že o mě kdy zavadil okem a ze všech lidí na světě si vybral právě mě. Nenacházela jsem se zrovna v nejlepším stavu mysli (dobrý vtíp, že?), když jsme si s doktorem sedali, abychom si spolu prošli výsledky dalšího kola testů. Testů, kterým mě podrobili, protože nemoc probíhá mnohem rychleji, než se předpokládalo.

Nepamatuju si jméno svého doktora, protože je děsně dlouhé a je v něm spousta slabik, takže je vlastně dost divné. Pronesla jsem ten názor nahlas, zatímco jsme tam s mámou seděly a čekaly, až doktor dokouká do monitoru, aby mě počastoval těmi špatnými zprávami, ale nikomu jinému to nijak zvlášť zábavné nepřišlo. Zdá se, že i šibeniční humor vyžaduje správný čas a místo.

Děšť je teď mnohem hustší a prudší; lituju, že jsem neodkráčela v kabátu. Po nějaké době začínají všechny okolní ulice vypadat stejně: řadovky z roku 1930 se táhnou jako nekonečný had po obou stranách. Hledám závěsy, že? A jaké barvy?

Zahýbám za roh, vidím krátkou řadu obchodů a zastavuju se. Takže já jsem šla na kafe? Sem chodíme v sobotu ráno s Gregem a Esther na croissant s čokoládou a na kafe. Ale teď je tma a zima a mokro. A navíc se nezdá, že bych na sobě měla kabát, a při pohledu na svou ruku nevidím, že by svírala Estheřinu dlaň. V té chvíli si na okamžik přitisknu ruce na hrud' v úleku, že jsem dcerku někde zapoměla. Ale ne, nebrala jsem ji s sebou, když jsem odcházela. Kdyby se mnou byla od začátku, nesla bych její opičku, které se vždycky do-

žaduje, ale nikdy si ji nechce nést sama. Takže jsem sem přišla na kafe. Mám chvíli jen pro sebe. To je milé.

Namírím si to přes ulici a vcházím do kavárny, vděčná za závan teplého vzduchu, který mě uvítá. Jak procházím dveřmi dovnitř, lidé se po mně dívají. Předpokládám, že na mě musí být úchvatný pohled, s těmi zmáčenými vlasy připlácnutými k obličejí.

Vyčkávám u pultu a poněkud opožděně si uvědomuju, že se celá třesu zimou. Zjevně jsem si zapomněla vzít kabát. Kdybych si jen dokázala vzpomenout, proč jsem na to kafe šla. Mám se tady s někým sejít? Je to Greg? Občas sem s Gregem a Esther zajdeme na čokoládový croissant.

„Jste v pořádku, paní?“ ptá se mě dívka asi tak Caitlinina věku. Usmívá se na mě, takže je možné, že ji znám. Ale třeba je prostě jenom vstřícná. Žena, která stojí po mé levici s dítětem v golfáčích, se ode mě o kousek odtahuje. Musím vypadat hodně divně, asi jako čerstvě vytažená z rybníka. Copak nikdy předtím neviděli promoklého člověka?

„Kávu, prosím,“ říkám. Zajíždím rukou do kapsy džín, kde cítím váhu drobných, a sevřené v pěsti je vytahuju. Nemůžu si vzpomenout, kolik tady stojí kafe, a když se podívám na tabuli nad pultem, kde je tahle informace napsaná, nedokážu se v ní vyznat a jsem dočista ztracená. Nabízím prodavačce mince na rozevřené dlani.

Dívka nakrčí nos, jako kdyby peníze, jichž jsem se dotkla, mohly být nějak infikované, a do mě se dává zima a cítím se velmi osaměle. Chci jí vysvětlit, proč jsem tak popletená, ale slova mi nejdou z úst – a beztak by byla nepatřičná. Je pro mě těžší říkat věci nahlas než si je uspořádat v hlavě. Proto

se děším cokoli vysvětlovat lidem, které neznám, aby mě náhodou, kdyby ze mě vypadlo něco zhoła nesmyslného, někam neuklidili a nestrčili pod zámek, kde bych nakonec zapomněla své jméno a...

Vrhám letmý pohled ke dveřím. Kde že je tahle kavárna? Šla jsem s mámou do nemocnice, tam jsme se setkaly s konzultujícím lékařem panem Jakžesejmenuje, nemohla jsem si vzpomenout na jeho jméno a přišlo mi to docela legrační, a teď jsem tady. Jenže si nemůžu vzpomenout, proč tady jsem, ani kde se tohle *tady* nachází. Rozechvěle si беру kafe a mince, které dívka nechala na pultu, a velmi zvolna se jdu posadit. Mám pocit, že kdybych se náhle prudce pohnula, mohla bych zakopnout o nějakou nastraženou past, něco by mi mohlo ublížit nebo bych se mohla někam propadnout. Někam hodně hluboko. Nehybně sedím a ze všech sil se soustředím na to, abych zjistila, jak jsem se tady ocitla a jak se, pro všechno na světě, odsud dostanu. A kam půjdu. Začínají se mi vybavovat drobné útržky – hlavou mi prolétávají střípky informací, které musím nějak rozklíčovat. Svět kolem mě se roztránil na kusy.

Moje léčba nezabírá, tolik vím. Od začátku to byla sázka do loterie. Pravděpodobnost, že léky, které mi naordinovali, budou účinné, byla stejná, jako když si hodíte mincí a čekáte, jestli padne hlava, nebo orel – prostě padesát na padesát. Ale všichni doufali, že se můj stav výrazně zlepší. Protože jsem tak mladá, protože mám dvě dcery, z nichž jedné jsou teprve tři roky a tu druhou by natrvalo poznamenala zkušenost, s níž by se musela dlouho vyrovnávat. Všichni doufali, že na mě léčba zabere a bude ještě účinnější, než by kdo – včetně

ně doktora s tím dlouhým a složitým jménem – považoval za možné. I já jsem doufala v nějaký průlomový zázrak, který všechno změní. Bylo by spravedlivé, kdyby si Bůh či osud ze všech lidí vybrali právě mě a udělili mi, vzhledem k mým polehčujícím okolnostem, zvláštní výjimku. Jenže ani osud, ani Bůh se nesmílovali. Ať už je to kterýkoli z nich, kdo se teď směje na můj účet, tak udělal pravý opak. Ale asi v tom nebude nic osobního. Zřejmě to všechno má na svědomí genetická porucha, která se v naší rodové linii táhne již celá tisíciletí, a na mě teď přišla řada, abych nesla její důsledky. Můj stav se zhoršuje mnohem rychleji, než se očekávalo. Souvisí to s těmi drobnými emboliemi. Tohle slovo si pamatuju naprosto přesně, zato nemám tušení, jak se jmenuje ta kovová věc na míchání, kterou jsem dostala společně s kávou. Ale slovo embolie zní moc hezky, tak melodicky a vzletně. A přitom jsou to jen malé, titěrné krevní sraženiny, které mi závratnou rychlostí pronikají do mozku. Jde o dosud neznámý příznak, s nímž odborníci nepočítali. Jsem ojedinělý případ a v nemocnici jsou z toho všichni nadšením bez sebe, jakkoli se snaží předstírat, že tomu tak není. Já vím jen tolik, že po každé, když se dostaví nová, vytratí se ze mě nadobro další kousek – další vzpomínka, tvář nebo slovo; prostě jsou ztracené, stejně jako já. Rozhlížím se kolem sebe a je mi čím dál větší zima a uvědomuju si, že mám strach. Nemám nejmenší představu, jak se dostanu domů. Jsem tady a připadám si zcela přičetná, ale opustit tohle místo mi přijde zhora nemožné.

U stropu visí vánoční dekorace, což je zvláštní. Nevzpomínám si, že by byly Vánoce; jsem si jistá, že nejsou Vánoce. Ale co když už jsem tady celé týdny? Co když jsem odešla

z domova a prostě jenom šla a šla, aniž bych se zastavila, a teď jsem někde na kilometry daleko a mezitím uplynula spousta měsíců a všichni si myslí, že jsem mrtvá? Měla bych zavolat mámě. Bude na mě našťvaná, že jsem utekla. Říká mi, že když od ní chci, aby se mnou zacházela jako s dospělou, tak se mám jako dospělá taky chovat. Říká, že všechno je otázka důvěry. A já odpovídám: fajn, pak mi ale nelez do mých věcí, ty mrcho. Tu mrchu si nechávám pro sebe.

Napsala bych jí textovku, jenže nemá mobil. Pořád jí opakuju: tohle je jednadvacátý století, mami, jdi s dobou. Ale nechce ho. Prý se jí nelíbí ty nešikovný malý tlačítka. Moc si přeju, aby tady máma byla; aby přišla a odvedla mě domů, protože nevím, kde jsem. Pátravě se rozhlížím po kavárně. Co když tady je a já jsem zapoměla, jak vypadá?

Počkat, jsem nemocná. Už nejsem malá holka. Jsem nemocná a šla jsem na kafe a nemůžu si vzpomenout proč. Moje závěsy mají nějakou barvu a září. Možná jsou oranžové. Oranžová mi něco připomíná.

„Ahoj.“ Zvedám hlavu. Stojí tam nějaký chlapík. Mám zakázáno bavit se s cizími lidmi, takže sklápím pohled zpátky na stůl. Možná odejde. Neodchází. „Není vám nic?“

„Je mi fajn,“ říkám. „No, vlastně je mi zima.“

„Nevadilo by vám, kdybych si přisedl? Nikde jinde není místo.“ Rozhlédnu se kolem, v kavárně je sice frmol, ale vidím i další volné židle. Ten chlapík vypadá v pohodě, dokonce i mile. Líbí se mi jeho oči. Přikývnu. Přemítám, jestli se mi vybaví dost slov, abych s ním mohla rozprávět.

„Tak vy jste sem přišla bez kabátu?“ ptá se a pokyne směrem ke mně.

„Už je to tak,“ říkám opatrně. Usměju se, abych ho nevyplašila. Oplácí mi úsměv. Mohla bych mu říct, že jsem nemocná. Mohl by mi pomoci. Ale nechce se mi. Má hezké oči. Baví se se mnou normálně, nepřijde mu, že bych se měla každou vteřinou složit mrtvá k zemi. Nic o mně neví. Já o něm taky ne, ale to je vedlejší.

„Takže, co se stalo?“ Tiše se zasměje, vypadá pobaveně a zmateně zároveň. Uvědomuju si, že mě to k němu táhne, jako by v sobě měl nějaký magnet.

„Jenom jsem si vyběhla pro mlíko,“ říkám mu s úsměvem. „A zabouchla jsem si dveře. Bydlím v bytě se třemi děvčaty a svým...“ Zarazila jsem se těsně předtím, než jsem řekla svým dítětem. Ze dvou důvodů. Za prvé vím, že je to už hodně let, co jsem sdílela byt se třemi dívkami, a tehdy jsem žádné dítě neměla. Za druhé nechci, aby věděl, že mám dítě – dítě, které už dávno dítětem není. Caitlin, mám Caitlin, a to už není žádná malá holka. Příští rok jí bude jednadvacet a moje závěsy jsou rubínově červené a září. Vzpomeň si, že nejsem v pozici, abych flirtovala: jsem vdaná matka dvou dětí.

„Můžu vám koupit ještě kávu?“ Dává znamení ženě za pultem, která se na něj usměje, jako kdyby ho znala. Nacházím uklidnění v tom, že ho servírka zná a je jí taky sympatický. Ztrácím schopnost posuzovat lidi podle výrazu jejich tváří, přestávám rozlišovat ty drobné nuance, které vám napoví, co si ten který člověk myslí a co cítí. Možná mu připadám jako cvok. Poznám jenom to, že má hezké oči.

„Děkuju.“ Je laskavý a mluví se mnou jako s člověkem. Ne, takhle to není; já přece jsem člověk. Pořád *jsem* člověk.

Myslela jsem to tak, že se mnou mluví, jako bych byla sama sebou, a to se mi líbí. Hřeje mě to u srdce a cítím se nezvykle šťastná. Chybí mi pocit čistého štěstí – prostě jenom být šťastná, aniž by ve mně hlodalo, že každý okamžik radosti, který právě zažívám, musí být zabarven příměsí smutku.

„Takže vy jste si zabouchla. A zavolají vám, až se někdo z nich vrátí domů, nebo vám přinesou klíče?“

Váhám. „Někdo tam bude za... za chvíli.“ Nemám ani zdání, jestli to není lež. „Chvíli tady počkám a pak půjdu zpátky.“ Tohle je lež. Nevím, kde jsem ani jak se dostat zpátky, ať už je to kdekoli.

Uchechtne se a já se na něj nabroušeně podívám. „Omlouvám se.“ Usměje se. „To jen proto, že vypadáte jako zmáčená myška, ale moc hezká myška, tedy jestli vám nevadí, že vám to říkám.“

„Nevadí,“ odpovídám. „Pokračujte!“

Znovu se zasměje.

„Jsem pako a ještě k tomu smolař,“ říkám a začínám si užívat svůj nový *ne-nemocný* stav. Je to příjemný pocit, když jsem tu zase jenom já, ne já a nemoc, jak je teď pro moji osobu charakteristické. Našla jsem chvíli klidu a normálnosti v tom víru nejistoty a cítím obrovskou úlevu. Z vděčnosti bych chtěla políbit. Místo toho moc mluvím. Jsem pověštná tím, že hodně mluvím; bývaly doby, kdy jsem si tím získávala oblibu. „Odkakživa jsem byla. Když se má něco pokazit, vždycky se to stane mně. Nevím proč, ale jako bych byla magnet na maléry. Ha, maléry. Tohle slovo se už dneska moc často neslyší.“ Žvaním dál a vůbec mi nezáleží na tom, co ze mě padá, uvědomuju si jenom to, že jsem holka, co mluví se svým klukem.

„Jsem na tom tak trochu podobně,“ povídá on. „Až si říkám, jestli vůbec někdy dostanu rozum.“

„Já ne,“ říkám. „Tohle vím naprosto jistě.“

„Tumáte.“ Podává mi svůj papírový ubrousek. „Vypadáte, jako byste přežila apokalypsu. Nebo tak něco.“

„Ubrousek?“ Se smíchem si ho od něj беру a otírám si vlasy a obličej a pak si jím přejezu pod očima. Když s tím skončím, koukám, že na ubrousku zůstala černá šmouha, což svědčí o tom, že jsem si dneska z nějakého důvodu nanesla něco černého na oči. Tahle skutečnost mi přijde uklidňující: něco černého na řasách znamená, že moje oči vypadají líp, a tím pádem i já vypadám líp, i když možná trochu jako panda. „Lepší než nic, přepokládám.“

„Na toaletě je vysoušeč rukou,“ říká a ukazuje na dveře za sebou. „Mohla byste se u něj v rychlosti osušit. Aspoň z nejhoršího.“

„Jsem v pohodě,“ říkám a rukama si třu vlhká kolena, jako bych to chtěla zdůraznit. Ani za nic nechci opustit tenhle stůl a kávu a jít někam jinam. Tady mám pocit jakéhosi bezpečí, je to, jako bych stála na samém kraji skalní římsy a uvědomovala si, že dokud se nepohnu, budu v pořádku a nezřítím se dolů. Čím déle tady zůstanu sedět, aniž bych musela přemýšlet, kde jsem a jak se dostanu domů, tím líp. Bráním se záchvatu strachu a paniky a upínám se k přítomnému okamžiku. K tomu, že se momentálně cítím šťastná.

„Jak dlouho jste vdaná?“ Kývnutím hlavy ukáže na můj snubní prstýnek, který zaznamenávám s mírným překvapením. Přijde mi, že na můj prst patří, jako by tam byl na správném místě, ale nějak se mi nezdá, že by měl cokoli společného se mnou.

„Patřil mému otci,“ říkám a ta slova jako by vycházela z minulosti, z jiné doby, kdy jsem je říkala jinému chlapci. „Dostala jsem ho od mámy, když umřel, a tak ho nosím. Nikdy ho nesundávám. Jednoho dne ho dám muži, kterého budu milovat.“

Na okamžik zavládne ticho – rozpačité, aspoň myslím. Už zase se mi motá dohromady minulost s přítomností a já se v tom ztrácím. Jsem tak strašně ztracená, že jediné, co je pro mě v tomhle světě opravdové, je tenhle okamžik – tenhle stůl, tenhle člověk, který si se mnou tak hezky povídá, a tyhle moc hezké oči.

„Mohl bych vás tedy pozvat někdy na kávu?“ ptá se váhavě a obezřetně. „Až budete suchá a nebudete se zrovna potýkat s žádnou katastrofickou situací.“ Natahuje ruku k pultu a bere si odtamtud tu pahýlovitou věc na psaní, která není propiska, a čmárá něco na můj složený ubrousek. „Už přestalo pršet, mám vás doprovodit domů?“

„Ne,“ odmítám. „Taky byste mohl být nějaký maniak.“

Usmívá se. „Takže mi zavoláte? Zajdeme na kafe?“

„Nezavolám vám,“ říkám omluvně. „Jsem pořád v jednom kole. A je možné, že mi to úplně vypadne z hlavy.“

Dívá se na mě a směje se. „No, kdyby se vám podařilo vyšetřit si trochu času a náhodou se vám zachtělo, tak mi brkněte. A buďte bez obav, domů se dostanete. Jsem si jistý, že se tady každou chvíli objeví některá z vašich spolubydlících.“

„Jmenuju se Claire,“ sděluju mu spěšně, když se zvedá. „Ani neznáte moje jméno.“

„Claire.“ Usměje se na mě. „Vypadáte na Claire.“

„Co to má znamenat?“ směju se. „A vy – jak se jmenujete vy?“

„Ryan,“ říká. „Měl jsem to napsat na ten ubrousek.“

„Na shledanou, Ryane,“ říkám a vím, že zanedlouho mi na něj nezbude ani vzpomínka. „Děkuju vám.“

„Za co?“ ptá se, zjevně vyvedený z míry.

„Za ten ubrousek!“ říkám a zvedám zmačkaný a promočený kousek tenkého papíru.

Dívám se za ním, jak vychází z kavárny, pochechtává se a mizí do temného večera. Znovu a znovu si opakuju jeho jméno. Možná, že když si ho budu opakovat dostatečně dlouho, vryje se mi do paměti a budu schopná ho tam udržet. Žena u vedlejšího stolu ho sleduje, jak odchází. Mračí se a její zakaboněný výraz mě zneklidňuje. Začíná mi vrtat hlavou, jestli všechno to, co se podle mě právě stalo, skutečně proběhlo – jestli to byla příjemná a šťastná chvílka, nebo jestli se náhodou nepříhodilo něco nemilého, co jsem nezachytila, protože už nejsem schopná poznat ten rozdíl. Ještě nejsem připravená na to, aby se mi tohle stávalo. Ještě jsem se nesmířila s pravdou. Venku už je tma, jen tenký proužek růžové oblohy se prořezává mrakem, jak zapadá slunce. Ta ženská se pořád mračí a já tu trčím přišpendlená k židli.

„Claire?“ Žena se ke mně naklání. „Jste v pořádku? Stalo se něco?“

Dívám se na ni, na její pravidelný oválný obličej, dlouhé rovné hnědé vlasy. Ta vráska mezi očima je výraz znepokojení, napadá mě a mám dojem, že se známe.

„Nejsem si úplně jistá, jak se mám dostat domů,“ svěřuju se jí s důvěrou, že pro mě najde nějaké řešení.

Pohlédne ke dveřím a hned nato si zjevně rozmyslí, co se právě chystala říct. Obrací se zpátky ke mně a pořád se tvá-

ří zachmuřeně. „Vy si mě nepamatujete, že ne? To nic, vím o vašem... problému. Jmenuji se Leslie a naše dcery se spolu kamarádí. Moje dcera je Cassie, ta s těmi růžovými vlasy a piercingem v nose, vzpomínáte? Ta, co má tak příšerný vkus na kluky. Asi tak před čtyřmi roky bývaly naše holky nerozlučné kamarádky.“

„Mám Alzheimeru,“ říkám jí. Najednou se mi všechno vrací, jako poslední paprsky slunce protínající mraky, a já cítím úlevu. „Zapomínám. Myšlenky přicházejí a odcházejí. A někdy prostě odejdou napořád.“

„Já vím, Cassie mi to říkala. Před pár dny se s Caitlin potkaly a probraly kdeco. Mám ještě číslo na vaši Caity, od té doby, co nám řekly, že přespí jedna u druhé, a vyrazily si do Londýna, do nějakého klubu. Vzpomínáte? Obě jsme pak do noci vyhlížely každý vlak přijíždějící z Londýna, až nakonec kolem druhé dorazily domů. Ani se jim nepovedlo do toho podniku dostat. V metru je obtěžoval nějaký opilec a obě tak plakaly, že jsme je nakonec ani nepotrestaly.“

„To vypadá na správnou dvojku,“ říkám. Žena se znovu zamračí a tentokrát usoudím, že je to spíš výraz znepokojení než zlosti.

„Poznáte Caitlin, když sem přijde?“ ptá se mě.

„Ach ano,“ říkám. „Caitlin, ano. Pamatuju si, jak vypadá. Tmavé vlasy a oči jako skalní jezírka za svitu měsíce, černé a hluboké.“

Usměje se. „Zapomněla jsem, že jste spisovatelka.“

„Nejsem spisovatelka,“ říkám, „ačkoli mám vlastní pracovnu. Zkoušela jsem to... psaní, ale nešlo mi to, a tak mám teď v podkroví prázdný pokoj. Není v něm nic kromě sto-

lu, židle a lampy. Byla jsem přesvědčená, že ho vrchovatě zaplním svými nápady, ale místo toho je čím dál prázdnější.“ Žena znovu sraští čelo a ramena jí ztuhnou. Moc mluvím a jí to není příjemné. „Nejvíc ze všeho se bojím, že poztrácím slova.“

Znepokojila jsem ji. Měla bych přestat říkat takové věci. Poslední dobou si už ani nejsem moc jistá tím, co vlastně říkám. Měla bych o tom víc přemýšlet. A tolik se do mluvení nehrnout. Moje mnohomluvnost už není ani zábavná, ani roztomilá. Pevně stisknu rty.

„Posadím se k vám, ano?“ nadhodí žena. „Než Caitlin přijde.“

„Ale...“ chci protestovat, jenže to vyzní do ztracena. „Děkuju.“

Poslouchám, jak volá Caitlin. Prohodí s ní pár slov a pak se zvedá a vychází ven z kavárny. Pozoruju ji ve světle pouličních lamp a vidím, že pořád ještě telefonuje. Pokyvuje přitom hlavou a gestikuluje volnou rukou. Když ukončí hovor, zhluboka se nadechne vlhkého vzduchu a pak se vrací a přisedá si k mému stolu.

„Za chvíli tady bude,“ oznamuje mi. Přijde mi tak milá, že nemám to srdce se jí zeptat, o kom to vlastně mluvím.

2

Caitlin

Otevírám mámě vstupní dveře a pak o krok ustoupím, aby mohla vejít, a potají si ukládám klíč do kapsy. Máma už klíč nemá, což je věc, která se jí v tomhle novém uspořádání světa vážně nelíbí. Vlasy jí zplihle splývají po zádech – celé září, teď mají ohnivě kaštanovou a tmavě rubínovou barvu. Je skrznastrz promočená a třese se zimou. Když mi babička oznámila, že máma prostě jen tak odkráčela, chtěla jsem se jí zeptat, proč ji nechala odejít, proč se ji nepokusila zastavit, ale nebyl čas. Když mi volala Cassiina máma, už jsem byla venku a hledala ji.

Teď jsme zpátky doma a já se, už kvůli mámě, ze všech sil snažím potlačit vztek. Co by se asi stalo, kdybych tady nebyla a nevydala se ji hledat? Stála by si babička dál zarytě na svém, že jí v ničem nebude bránit, protože se máma jenom předvádí, a tudíž je nejlepší si jí nevyšmat? Už brzy bych tady s nimi neměla být. Za pár dnů bych se měla vrátit do Londýna, abych dokončila poslední ročník univerzity. Co potom?

Jak by to dopadlo, kdybych tu nebyla? Máma by se ztracená toulala venku v dešti a bůhví kdy – pokud vůbec – by našla cestu domů.

Možná, že je nakonec dobře, že se do školy nevracím, ale o tom nikdo z nich zatím neví. Možná bych jim prostě mohla říct, že to dělám kvůli mámině nemoci – protože mě máma potřebuje tady.

Babička čeká v předsíni s rukama založenýma na prsou a rty má sevřené do úzké linky. Je plná úzkosti, vzteku a znepokojení. Sotva ji máma uvidí, okamžitě je napružená. Sleduju, jak se na sebe dívají, našťvaně, ostražitě a rozhořčeně, a nevím, co mám dělat. Nevím, jak to zařídit, aby se tahle situace zlepšila, obzvlášť teď, když si uvědomuju, že až pravda vyjde najevo, všechno se ještě zhorší.

Cítím důvěrně známý, odporně svíravý tlak v žaludku, ten pocit na zvracení, který mě přepadne vždycky, když pomyslím na to, co jsem provedla, a snažím se ho potlačit. Musím, nemám jinou možnost. Moje máma je nemocná, hodně nemocná, a naše rodina se rozpadá. Nemám čas řešit svoje problémy, teď ještě ne. Čekám, pořád čekám, až přijde správná chvílka. Jenže správná chvílka už nemusí přijít nikdy, a potom... Možná by pro všechny bylo lepší, kdybych prostě odešla.

„Mami!“ Esther, moje malá sestřička, se úprkem řítí k mámě a zastavuje se o ni. Máma ji zvedá a pokouší se ji pevně sevřít v objetí, ale je studená a mokrá a Esther se jí vysmekne z náruče. „Seš ledovatá! Chci papat, spinkat, jsem unavená.“

To je Estheřina mantra, kdykoli věci nejdou přesně podle

ní. Nasadí smutný obličejík, nespokojeně vyšpulí spodní ret a dobře si uvědomuje, že tohle jsou její vítězné zbraně. Dělá to, protože ví, že si nás tím vždycky naprosto spolehlivě podmaní.

„Chceš pár sušenek, než půjdeš do postele?“ ptám se jí. Navrhuji tu nejdarebnější věc, jakou si dokážu vymyslet, jen abych jí na tváři vyloudila úsměv. Okamžitě přikývne a radostně hopsá.

„Tak utíkej,“ pokývnu směrem k obývacímu. „Hodím jich pár na talíř a přinesu ti je.“ Máma uvolňuje stisk a pouští Estherinu ruku. Její prsty se chvilku volně vznášejí ve vzduchu, jako by ji mrzelo, že Esther nechala odejít.

„Co sis myslela?“ vyjíždí na ni babička vztekle.

„Hele,“ podávám mámě ručník, po němž jsem sáhla na toaletě v přízemí. Jen na něj zírám, a tak jej po chvilce roztáhnou a začnu jí drbat vlasy. „Teď asi nemá smysl tohle rozebírat, nebo jo? Nemá smysl na ni vyjíždět. Jestli chceme začínat s výčitkami, tak bychom možná měly v první řadě probrat, co tomu předcházelo, že takhle najednou vyrazila pryč, co říkáš?“ obracím se kousavě na babičku, ale po ní to steče jak voda po kachním peří.

„Byla jsem k smrti vyděšená,“ odsekne vyčítavě. „Musíš pochopit, Claire, musíš si uvědomit, že prostě nemůžeš...“

„Babi,“ říkám a stavím se mezi ni a mámu. „Babi, máma to ví.“

Nechápu, proč je babička tak naštvaná. Pochopila bych, kdyby byla smutná a zaskočená, že se s tím vším musí potýkat znovu, ale jejímu vzteku nerozumím. Vztek mi nedává smysl.

„No, já jsem jenom šla na procházku a...“, máma máchne rukou ke dveřím, „a zapoměla jsem, jakou barvu mají závěsy.“

„Mami, co kdyby sis dala horkou koupel? Napustím ti vanu.“ Pokynu rukou ke schodům, ale máma se ani nehne.

„Vodu si ještě pořád dokážu pustit sama,“ říká. „A stejně do žádný vany nechci.“

„Já vím, ale... když ti ji napustím, můžeš tam relaxovat a taky se trochu zahřeješ.“

Přesně v okamžiku, kdy si užuž myslím, že s tím máma bude svolná, vchází dovnitř přes kuchyň Greg, který se vrací z práce. „Ahoj, zlato,“ říká. „Jsi celá promočená.“

„A máme vítěze soutěže o největší očividnost!“ Máma, jakmile spatří Grega, je najednou celá nesa a v rozpacích. „Vlastně se právě jdu nahoru naložit do vany, takže...“ Vrhne na mě pohled plný naděje, že ji nějakým způsobem vymrštlím rovnou nahoru, aby svému manželovi co nejdřív zmizela z očí. Ale já nic. Kéž bych ji dokázala přimět, aby se na něj znovu dívala tak jako dřív, aby se v jeho společnosti zase cítila dobře... Kdybych věděla, že alespoň v někom nachází oporu, mohla bych si s ní promluvit. Mohla bych se jí svěřit se svými problémy, jako jsem to dělávala dřív, prostě jako vždycky. Dolehne na mě náhlý pocit ztráty, takže odvracím obličej, abych se vyhnula mámině nevyslovené, ale zcela zřetelné prosbě, a pohlédnu na jejího manžela.

„Co je v tom pytlíku, Gregu?“

Potěšeně se usměje, ať už tam má cokoli. „Jenom jsem ti chtěl dát tohle,“ sahá do hnědého papírového sáčku, který donesl, a vytahuje z něj cosi, v čem okamžitě rozeznávám zá-

pisník. Je velký, formátu A4, s deskami z hladké, lesklé, tmavě červené kůže.

Greg vybral zápisník přesně pro mámu, protože červená je její oblíbená barva. Pořád ji nosí, přestože je rudovláska, a ta kombinace by neměla fungovat. Červené vlasy, červené šaty, červené rty a nehty – takhle chodila do školy, nejoslnivější učitelka v okrese, možná i na světě. Když jsem byla malá a máma mě vyzvedávala ze školy, vždycky jsem si přála, aby byla méně nápadná; přála jsem si, aby chodila v parce a džínách jako ostatní mámy. Ale teď mi tím, že se při každé příležitosti nastrojí, přijde vzácná a výjimečná. Prostě k ní patří, že je za všech okolností jako ze žurnálu. Když jsem si jednou postěžovala, že všude trčí jako podebraný palec, řekla mi, že červená je barva princezny bojovnice a rudá rtěnka zastupuje válečné barvy. Pochopila jsem, že když se takhle vyšňoří, dodává jí to odvalu. Chápala jsem nezbytnost mít odvalu, jenom mě zaskočilo, že jí nemá přirozeně v povaze. Nejsem si jistá, kolik mi tehdy bylo, snad kolem deseti, ale pamatuju si, že jsem získala pocit, že teď vím něco, čím se stávám o trochu dospělejší. A čím starší jsem byla, tím větší mi to dávalo smysl, tím víc jsem tomu rozuměla. Kam až moje paměť sahá, máma vždycky za něco bojovala.

Tohle je první bitva, o níž ví, že jí nemůže vyhrát.

„Je to Kniha vzpomínek,“ říká Greg a podává jí zápisník. „Můžeš si do ní zapisovat všechno, co tě napadne – vlastně my všichni. Vzpomínáš si, jak Diane říkala, že ti to pomůže?“

Nebyla jsem u toho, když se máma poprvé setkala se svou terapeutkou Diane, tudíž jsem ani neslyšela, jak jí Diane doporučuje, aby si zapisovala všechno, co jí přijde důležité –

všechno, co pro ni kdy něco znamenalo. Ovšem ten nápad s Knihou vzpomínek mámu značně zaujal, dokonce tehdy na to téma zavtipkovala: „Kéž by mě tohle bylo napadlo dřív – než jsem zapomněla, jaká vlastně měla být zápletka.“

„Ano, vzpomínám si na Knihu vzpomínek, která mi má pomoci si vzpomenout,“ říká máma teď a zlehka se usmívá.

Usmívá se tím svým zdvořilým úsměvem, který vždycky nasazuje při setkáních s bankovními řediteli nebo při vítání rodičů na rodičovském večírku. Není upřímný. Přemítám, jestli si toho Greg taky všiml, a připadá mi, že ano. Bývaly doby, kdy jsem byla jediný člověk na světě, který mámu opravdu dobře znal, a ona byla jediný člověk na světě, který doopravdy znal mě. Jistě, ještě tady byla babička, náš třetí mušketýr, a všechny jsme se měly moc rády. Ale babička stála vždycky tak trochu mimo. Všechno, co babička řekne nebo udělá, je mámě proti srsti, a všechno, co řekne nebo udělá máma, jako by v babičce vyvolalo zklamání. V průběhu let jsem si na to jejich neustálé hašteření zvykla, ale teprve poslední dobou jsem se začala zamýšlet nad tím, proč spolu nedokážou vyjít. Každopádně jsem jen já mámu skutečně dobře znala, jen mně máma patřila celým svým srdcem – dokud nám do života nevstoupil Greg. Když se objevil na scéně, bylo mi patnáct a už jsem nebyla žádná malá holka, ale přesto jsem žárlila a vztekala se a nechtěla jsem, aby se kolem nás motal, ačkoli jsem dobře věděla, že to ode mě není fér. Tohle mi vydrželo do doby, než jsem si uvědomila, že mámu miluje stejně jako já. Tehdy jsem pochopila, že Greg od nás neodejde a máma teď patří nám oběma.

Máma natahuje ruku a bere si od něj zápisník.

„Je to moc hezká kniha, nádherně udělaná, děkuju,“ říká zdvořile.

Všichni tři ji následujeme do kuchyně a tam máma pokládá zápisník na stůl. „Vždycky jsem chtěla napsat knihu, však víte. Vždycky jsem si myslela, že pokoj v podkroví bude to pravé místo pro psaní knih.“

My tři se po sobě ani nepodíváme. Doby, kdy jsme si přes máminu hlavu vyměňovali pohledy, když udělala nebo řekla něco, co nedávalo moc smyslu, skončily před pár týdny, kdy nám došlo, že k tomuhle teď už bude docházet každý den. Zdá se až neuvěřitelné, jak rychle se něco do té doby tak nepochopitelného a nezvyklého stalo běžnou součástí našeho malého světa – světa, jemuž až dosud vládla máma. V těch okamžicích se mi v žaludku uhnízdí svíravý pocit smutku, ale již není doprovázen nevěřícími pohledy.

„Tys přece knihu napsala,“ připomínám jí. „Vzpomínáš si na svůj román?“

Leží v zásuvce jejího prázdného, opuštěného stolu v podkroví – celých tři sta sedmnáct stránek přetažených tenkou červenou gumičkou, napjatou až k prasknutí. Máma trvala na tom, že román musí být vytištěný, tvrdila, že dokud nejsou stránky očíslované, není to kniha, a já si pamatuju, jak si jej tam nahoře v průběhu jediného dne přečetla a pak jej odložila do šuplíku a slezla po žebříku dolů. Pokud vím, tak se nahoru už nikdy nevrátila. Nikdy s tou knížkou nic neudělala, nikdy nikoho nepožádala, aby si ji přečetl, nikdy ji neposlala žádnému agentovi nebo nakladateli, nikdy už o ní znovu nemluvila. Říkala, že když je literatura něčí profesí, když ji člověk vyučuje, čte, zná a miluje, pak by se měl ales-

poň pokusit také nějaké dílo vytvořit. Takže to udělala a tím to zhaslo.

Když bylo Esther asi tak šest měsíců a já byla shledána dostatečně rozumnou na to, abych ji při hlídání omylem nepřipravila o život, rozhodli se máma s Gregem, že spolu stráví noc v hotelu jen o kousek dál v ulici, čistě proto, aby spolu mohli být sami. Jakmile Esther ve svojí postýlce usnula, stáhla jsem žebřík a vylezla po něm nahoru do podkrovního pokoje. Místnost byla cítit zatuchlinou a vlhkostí, starobou a... prázdnotou. Měla jsem v úmyslu vytáhnout knížku ze zásuvky a přečíst si ji. Měla jsem to v plánu už dlouho a teď se mi konečně naskytla příležitost. Chtěla jsem vědět, o čem ta knížka je, jaká je a jestli je dobrá. Jedna část mého já, ta část, na niž nejsem příliš pyšná, tak trošku doufala, že není. Mámě se vždycky ve všem dařilo – dokonce se i zamilovala jako v nějakém filmu, když na to konečně došlo – a já mám někdy pocit, že není možné se jí vyrovnat, dokonce ani teď, kdy se jí život začal hroutit. Jakmile jsem ale položila ruku na úchyt šuplíku psacího stolu, rozmyslela jsem si to. Neotevřela jsem ho. Poprvé v životě mě napadlo, že každý potřebuje mít svá tajemství a že tato tajemství by neměla být nikdy odhalena. Každý potřebuje mít něco, co je jeho ryze soukromá věc. Nabyla jsem dojmu, že kdybych si tu knížku přečetla, mnohé by se mohlo změnit, a já jsem nechtěla, aby se cokoli měnilo. Pouhé chtění ale bohužel nestačí.

„Tohle vlastně ani není opravdová kniha,“ říká máma, usedá ke kuchyňskému stolu a namátkou otevírá zápisník. Blok je plný tuhých stránek mléčné barvy; je to ten typ papíru, jehož textura je zčěřená drobnými brázdami, které se pod

dotykem hrotu propisky jakoby rozeznávají: na tenhle druh papíru máma ráda píše. Oba to s Gregem víme. Papír je pod dotykem jejích prstů nepoddajný, a když otáčí stránky, trochu se jí vzpírá. Sledujeme ji, jak si na něj pokládá tvář, noří obličej do polštáře stránek. Tohle je pro ni typické, tohle je něco, co by udělala vždycky, a mě zalévá uklidňující pocit. Je zvláštní, jak některé divné a šílené věci můžou současně působit i konejšivě.

„Celá ta věc s mojí knihou byla spíš o stahování dat z mé paměti,“ říká máma, když zvedá obličej od stránek a rukou je uhlazuje. „Myslím, že jsem je potřebovala dostat ze systému. Možná že za tím vším byl Alzheimer. Možná jsem už tehdy procházela procesem vyprazdňování hlavy. Prázdna hlava, prázdná mansarda. To sedí.“

Usměje se na Grega tím zdvořilým úsměvem z rodičovského večírku. „Je to nádherný zápisník. Dokonalý. Děkuju.“

Greg se dotkne jejího ramene a ona se neodtáhne. Je bolestné vidět, s jakou úlevou to Greg přijímá.

„To je moje knížka,“ říká Esther, která se náhle objevuje u stolu, pravděpodobně v honbě za tak dlouho slibovanými sušenkami. Nos jí sahá akorát tak přes hranu stolu. „To je moje knížka na kreslení, že jo, mami?“

Napadá mě, jestli Esther vůbec tuší, jak důležitou osobou se pro nás stala, jak se všichni spoléháme na to, že nás rozesměje. Dívám se na ni a přemítám, jak je možné, že se z jednoho člověka vyloupne další život, človíček tak dokonalý a jedinečný. Je tak malá, a přitom pro nás všechny tak zásadní a nepostradatelná – náš společně sdílený úsměv.

„Mami, prosím, můžu si ji vzít?“ ptá se Esther sladce. „Ano?“

Od Estheřiných tří let všichni dobře víme, že je záhodno nestavět se jí otevřeně na odpor, protože jinak se okamžitě projeví proslulá Armstrongovic vznětlivá povaha a ona buď po někom něčím hodí, nebo někoho praští, nebo sebou mrskne na zem a začne dramaticky vřískat. Nikdo z nás si z toho vrásky nedělá – tedy rozhodně ne máma ani já. I v nás se skrývá Armstrongovic výbušnost, a když ji pozorujeme u Esther, utvrzujeme se v tom, že je skutečně jednou z nás. Máma si s ní vždycky nějak poradí, buď jí všechno odsouhlasí, nebo změní téma a zaonačí to tak, že i když mladá dáma nedostane to, co chce, vůbec si to neuvědomí. Umí s Esther zacházet úžasně, je prostě máma jaksepatří. Poslední dobou ji neustále pozoruju. Snažím se vrýt si do paměti každý detail. Všechno, co dělá, její úsměv, její žertování, její slovní obraty. To, jak se nejspíš chovala i ke mně, když mi byly tři, jenže tehdy jsem si toho pochopitelně nevšimala. Teď cítím silnou potřebu to vnímat, musím si zapamatovat, co a jak dělá, abych se, až nadejde čas, mohla starat o Esther přesně tak, jak by se o ni starala ona. Musím být schopná to pro ni udělat, a tím pádem je pro mě všechno ostatní – hlavně ten příšerný, úděsný malér, který jsem si nadrobila – ještě mnohem horší. Ostatní lidé v mém věku dělají chyby, ale já nesmím. Nemůžu, protože na to nemám čas. Musím tady být pro Esther; musím jí dopřát stejný život, jaký by jí zajistila máma.

„Ale ano, můžeš si do toho kreslit,“ říká máma, bere do ruky propisku a podává ji Esther. Vidím, jak sebou Greg cukne, ale máma už natahuje paži a bere ho za ruku. Pod jejím dotykem veškeré napětí z jeho těla opadáva. „Přece to není

knížka jenom na moje zápisky, že ne?“ říká a usmívá se na něj, učitelský úsměv nahrazen – alespoň pro teď – jedním z těch, které mluví za všechno. Připomnělo mi to jednu jejich svatební fotku, moji oblíbenou: máma k němu vzhlíží, zatímco on stojí za ní a směje se jako pominutý, a oba tam vypadají hrozně šťastně. „Do té knihy můžeš psát i ty. Není jenom na moje vzpomínky, ale i na tvoje. Patří nám všem a Esther ji teď pokřtí.“

Greg si zpoza stolu vysouvá židli a sedá si vedle mámy a Esther, která se jí mezitím vyšplhala do klína, s vyplazenou špičkou jazyka začíná rýt do papíru čáry propiskou, kterou jí máma podala. Sleduju, jak kreslí dva kruhy – jeden velký, jeden malý –, potom do každého z nich vyrobí dvě tečky pro oči, jednu pro nos a pak k nim dodá široký úsměv. Nakonec kreslí čáry vycházející přímo z kruhů, které znázorňují paže a nohy. Tam, kde se dvě paže dotknou, načmárá malou zašmodrchanou spirálu, aby bylo jasné, že se postavy drží za ruce.

„Tohle jsem já a ty, mami,“ říká, dokonale spokojená se svou prací. Máma ji k sobě přitiskne o něco pevněji a políbí ji na vršek hlavy. „Úžasný začátek pro novou knihu,“ říká. Greg mámě pokládá ruku kolem ramen a já vidím, jak jí tuhnou záda, ale jen na okamžik, pak se uvolní a pohlédne na něj. „Napíšeš pod to datum?“

Greg píše: „Máma a já, nakreslila Esther“ a datum.

„Tak.“ Máma se usměje a já ji pozoruju z profilu. V téhle chvíli vypadá spokojeně, uvolněně. „Úplně první zápis v Knize vzpomínek.“

Sobota 13. srpna 2011

Naše svatba

Tohle je malý kousek královského saténu, z něhož byly ušity moje svatební šaty. Ustříhla jsem ho z lemu, kde nikomu nebude chybět. Tak napůl doufám, že by jedna z mých dcer mohla projevit přání obléct si tyhle šaty na vlastní svatbu...

Barvu jsem zvolila šarlatovou, protože mi to připadalo vhodnější, než kdyby byly bílé nebo slonovinové, a navíc je červená moje oblíbená barva. Když jsem si Grega brala, nebyla jsem už žádné neopeřené kuře: svatba se konala dva týdny před mými čtyřicetkami, i když tohle zas každý vědět nemusel. A rozhodně jsem nebyla kvítek nepolíbený. Toho dne jsem si připadala krásnější než kdykoli předtím – krásnější a plná života a byla jsem obklopena všemi, koho jsem kdy milovala a ještě milovat budu.

Svatbu jsme měli v srpnu a konala se u moře, na zámku Heathcliff v Dorsetu. Chtěla jsem velkolepou,

oslnivou svatbu; přála jsem si, aby všechno zářilo a jiskřilo jako mé střevíčky s křišťálovými korálky. Pochopitelně jsem si uvědomovala, že zdaleka tolik nezáleží na šestipatrovém dortu, na podnosech s maličkými jednohubkami a na nepřeborném množství skleniček šampaňského, jako na člověku, kterého si беру a který si navzdory všem rozdílnostem bere mě i s mou rodinou. Ale to jsem prostě celá já – vždycky jsem taková byla. Chtěla jsem, aby vzduch byl prosycený vůní lilií a naplněný smíchem a štěbetáním mých hostů, chtěla jsem, aby se moře blyštělo ve svitu slunečních paprsků zářivou modří a aby každé stéblo smaragdově zelené trávy stálo hrdě v pozoru pod usměvavým sluncem, jak to malovala Esther na svých obrázcích.

Svatební uličkou mě vedla Caitlin, což pro mě hodně znamenalo, protože dokonce ani v náš svatební den nebyla zcela přesvědčená, že mě Greg upřímně miluje. Když jsem se jí poprvé svěřila, že randím s naším sexy stavitelem, byla zděšená. Prohlásila: „To bude nějaká bouda, mami. Pravděpodobně z tebe chce vytáhnout peníze. Má tě jenom na sex, protože ví, že jsi zoufale sama.“ A když jsem jí po několikaměsíčním vztahu s Gregem oznámila, že jsem těhotná, okomentovala to: „Nakonec se na tebe vykašle, mami.“ Taková je moje dcera, vždycky na rovinu řekne, co si myslí, nikdy nic nepředstírá.

Když jsme kráčely uličkou, držely jsme se s Caitlin za ruce jako dvě malé holky. Netřeba dodávat, že vypadala úchvatně, přestože byla pořád ještě uražená, že jsem jí

nedovolila obléknout si černé koktejlký, na které si dělala zálusk. Měla na sobě šaty ze slonovinového organýtínu, které se jí při chůzi vlnily kolem kotníků, a vlasy, ty tmavé, bohaté kudrny, které zdědila po svém otci, jí v jemných lóknách splývaly podél srdcovitého obličejce.

Obřad se konal v místnosti s vitrážovými a francouzskými okny, která nabízela výhled na oceán, přesně tak modrý a jiskřivý, jak jsem si přála. V dálce na horizontu byly vidět tečky bílých plachet, malé lodě pohupující se na širém moři, zcela netečné k nejšťastnějšímu okamžiku mého života. Ale stejně jsem měla pocit, že tyhle malé lodičky, na kilometry a kilometry vzdálené, jsou tak nějak součástí mé svatby, podobně jako i slunce a hvězdy schované v jeho svitu, což zní trochu přehnaně a šíleně. Ale takhle jsem se cítila: byla jsem středobodem veškerého bytí.

Ani jeden z nás neměl potřebu napsat si vlastní manželskou přísahu, takže jsme se přiklonili k tradičnímu obřadu. Dívala jsem se na Grega a vnímala jsem lásku a vřelost všech lidí v místnosti, slyšela jsem Esther, která v organýtínových šatičkách a s oranžovým květem ve vlasech cosi žvatlavě vykřikovala svým pronikavým dětským hláskem, a když jsem se porozhlédla, zachytila jsem pohled své kamarádky Julie, která nehlasně artikulovala: „Ty máš ale kliku, potvoro.“ Úplně neslyšné to ale nebylo, protože matrikář nad tím pozvedl obočí. Caitlin přečetla báseň od Philipa Larkina Arundelská hrobka. Dobře si na ty verše vzpomínám, protože mi zněly jako manželský slib. Když jsem poslouchala ta slova a viděla

jsem, jak se na mě Greg dívá, uvědomila jsem si, že se vdávám za svoji životní lásku. I předtím jsem byla šťastná a moje dcery mi neustále přinášejí radost a štěstí, ale toho dne se všechno sešlo v jednom. Byla to nejšťastnější chvíle v mém životě.

Pochopitelně jsem se notně opila. Trvala jsem na tom, že po Gregovi pronesu i já slavnostní přípitek, a ten byl nakonec minimálně o deset minut delší, než bylo záhodno. Ale všichni se smáli, povzbuzovali mě a moje předvádění, jak by tomu řekla máma, jim ani za mák nevadilo, protože mi přáli jen to nejlepší. Když jsme se pak dali do tance, připojila se k nám Esther a točila se dokola a dokola a dokola a sukýnka se kolem ní vzdouvala jako okvětní lístky rozvíjejících se poupat, až nakonec usnula schoulená v mámině náručí ve vedlejší poklidné místnosti, kam se máma uchýlila a předstírala, že není ani trochu lízlá a že vůbec neflirtovala s Gregovým irským strýcem Mortem. Julia si vyzula lodičky a tančila se všemi přítomnými manželi, aniž by se ohlížela na to, jestli se to jejich ženám líbí, nebo ne, a přiměla dokonce i jednoho z mladých číšníků, ať si s ní zatančí ploužák.

Vážení čtenáři,

právě jste si přečetli přesně deset tisíc slov, jež jsme vám na základě svolení autora mohli nabídnout jako bezplatnou ukázkou. Pokud chcete číst dál, stačí maličko: koupit si tuto knihu u vašeho oblíbeného prodejce elektronických knih. Přejeme příjemný čtenářský zážitek!